

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI
SECȚIA A PATRA

DECIZIE

Cererea nr. 47163/09

În cauza CHAW CHAW IMPEX SRL împotriva României

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a patra), reunită la 13 septembrie 2016, într-o cameră compusă din Paulo Pinto de Albuquerque, președinte, Iulia Motoc, Marko Bošnjak, judecători, și Andrea Tamietti, grefier adjunct de secție,

având în vedere cererea sus-menționată introdusă la 20 august 2009,
având în vedere observațiile prezentate de guvernul pârât și cele prezentate ca răspuns de reclamantă,

după ce a deliberat în acest sens, pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. Societatea reclamantă Chaw Chaw Impex SRL este o societate comercială de drept român, înființată în 1995 și având sediul în Oradea. Este reprezentată în fața Curții de S. M. Gentimir, avocat în Timișoara.

2. Guvernul român („Guvernul”) este reprezentat de agentul guvernamental, doamna C. Brumar, din cadrul Ministerului Afacerilor Externe.

A. Circumstanțele cauzei

3. Faptele cauzei, astfel cum au fost expuse de către părți, se pot rezuma după cum urmează.

4. La 10 aprilie 2008, o echipă formată din doi agenți ai serviciului de investigare a fraudelor al poliției județene, un reprezentant al comisariatului județean pentru protecția consumatorilor și un reprezentant al Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor („ANPC”) a efectuat un control într-unul din magazinele societății reclamante, specializat în comercializarea de bijuterii din metale prețioase și pietre prețioase.

5. Cu ocazia acestui control, au fost confiscate mai multe bijuterii din argint nemarcate cântărind în total 1 878,90 grame. S-a întocmit un proces-verbal în care era inclusă lista acestor bijuterii. S-a menționat că acestea „erau expuse la vânzare în vitrine fără să fi fost marcate”. Procesul-verbal a fost semnat de către administratorul societății reclamante, precum și de D.R.M., un angajat al acesteia.

6. La 14 aprilie 2008, administratorul societății reclamante a formulat o declarație scrisă în fața serviciului de investigare a fraudelor arătând că bijuteriile nu fuseseră marcate „din cauza unor probleme familiale”.

7. La 5 mai 2008, cei doi agenți de poliție au întocmit un proces-verbal de contravenție și, în temeiul art. 19 din Ordonanța de urgență nr. 190/2000 privind regimul metalelor prețioase și pietrelor prețioase în România (a se vedea infra, pct. 16), au aplicat societății reclamante o amendă de 3 000 lei românești [RON – aproximativ 800 euro (EUR)]. S-a dispus, în plus, confiscarea bijuteriilor care, conform societății reclamante, aveau o valoare de piață de circa 36 000 RON (aproximativ 8 000 EUR).

8. La 20 mai 2008, societatea reclamantă a contestat în fața Judecătoriei Timișoara procesul-verbal de contravenție din 5 mai 2008 (supra, pct. 7). Aceasta a susținut, în special, că bijuteriile confiscate fuseseră doar expuse într-o vitrină, că nu fuseseră cântărite și că nu le fuseseră fixat un preț. Aprecia că, în aceste condiții, în procesul-verbal se notase în mod eronat faptul că bijuteriile fuseseră „expuse spre vânzare”. În plus, a afirmat că administratorul său făcuse demersuri pe lângă reprezentanții ANPC în vederea marcării bijuteriilor înainte de control.

Societatea reclamantă a depus fotografii care arătau vitrina în care bijuteriile în cauză fuseseră expuse alături de un afiș cu mențiunea „expoziție fără vânzare”. În plus, aceasta a solicitat audierea unui martor.

9. La 15 iulie 2008, instanța l-a audiat pe D.R.M., angajatul societății reclamante care semnase procesul-verbal din 10 aprilie 2008 (supra, pct. 5). Acesta a confirmat afirmațiile societății reclamante cuprinse în cererea introductivă de instanță.

10. Prin hotărârea pronunțată în aceeași zi, Judecătoria Timișoara a admis contestația societății reclamante și a anulat procesul-verbal de contravenție. Instanța a reținut că fotografiile depuse la

dosar de partea în cauză și declarația lui D.R.M. dovedeau că bijuteriile confiscate fuseseră expuse în magazin numai în scop publicitar și nu în vederea vânzării, precum și că, în aceste condiții, dispozițiile art. 19 din OUG nr. 190/2000 nu erau aplicabile.

11. Inspectoratul județean de poliție a formulat recurs împotriva acestei hotărâri. În susținerea acțiunii, a expus următoarele:

– în procesul-verbal din 10 aprilie 2008, se menționa că bijuteriile fuseseră expuse cu scopul de a fi vândute. Or, procesul-verbal respectiv fusese semnat de către administrator și de un angajat al societății reclamante, ambii neformulând nicio rezervă (supra, pct. 5);

– administratoarea societății reclamante nu a făcut nicio afirmație privind expunerea bijuteriilor în scop publicitar în declarația sa scrisă din 14 aprilie 2008, iar absența marcării a fost explicată prin considerații de ordin familial (supra, pct. 6);

– ANPC a autorizat societatea reclamantă să exercite exclusiv activități de vânzare, cumpărare și de import de metale prețioase, de pietre prețioase și de bijuterii, și nu activități de publicitate.

12. Inspectoratul județean de poliție a depus la dosar mai multe documente, în special cele menționate în motivele de recurs.

13. Societatea reclamantă a depus întâmpinare. Făcând referire la jurisprudența Curții cu privire la calificarea drept „acuzatie în materie penală” a contravențiilor, aceasta a afirmat că documentele depuse de partea adversă nu sunt suficiente pentru a infirma prezumția de nevinovăție de care considera că trebuie să beneficieze.

14. Dezbaterile au avut loc la 20 februarie 2009. Avocatul societății reclamante nu a putut participa din cauza unei urgențe medicale. El a depus totuși concluzii scrise în aceeași zi, după pronunțarea hotărârii de către Tribunalul Timiș.

15. Prin hotărârea sus-menționată, tribunalul a constatat, pe de o parte, că martorul D.R.M. a semnat procesul-verbal din 10 aprilie 2008, în care se menționa că bijuteriile în litigiu fuseseră expuse spre vânzare, fără a formula vreo obiecție și, pe de altă parte, că acesta a declarat apoi în fața judecătoriei că bijuteriile nu fuseseră expuse pentru a fi vândute. Instanța a considerat că această declarație era contrazisă de faptul că persoana în cauză semnase procesul-verbal fără a formula obiecții. În consecință, tribunalul a infirmat hotărârea Judecătoriei Timișoara din 15 iulie 2008 de anulare a procesului-verbal de contravenție (supra, pct. 10).

B. Dreptul intern relevant

16. Art. 19 și art. 20 din OUG nr. 190/2000, intrată în vigoare la 16 decembrie 2000, sunt formulate astfel:

Art. 19

„Comercializarea sau expunerea spre comercializare a metalelor prețioase, fără ca acestea să fie marcate în prealabil potrivit prevederilor legale în vigoare, constituie contravenție și se sancționează cu amenda de la 3 000 lei la 6 000 lei, precum și cu confiscarea bunurilor ce fac obiectul contravenției.”

Art. 20

„Contravențiile prevăzute la art. 18 și 19 se constată și se sancționează de personalul împuternicit în acest sens, după caz, de către Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor, Banca Națională a României, Ministerul Finanțelor Publice sau Ministerul Administrației și Internelor, potrivit atribuțiilor ce revin în conformitate cu prevederile legale.”

17. Conform altor dispoziții din OUG nr. 190/2000 citată anterior, autorizarea operațiunilor privind metalele prețioase și pietrele prețioase, precum și marcarea sunt în sarcina ANPC.

18. Art. 1169 C. civ., astfel cum era în vigoare la momentul faptelor, este formulat astfel:

„Cel care face o propunere înaintea judecății trebuie să o dovedească.”

19. Art. 305 C. proc. civ., astfel cum era în vigoare la momentul faptelor, este formulat astfel:

„În instanța de recurs nu se pot produce probe noi, cu excepția înscrisurilor [...].”

Capăt de cerere

20. Invocând art. 6 § 1 din Convenție, societatea reclamantă susține că nu a beneficiat de un proces echitabil.

ÎN DREPT

21. Societatea reclamantă se plânge că cererea sa de anulare a procesului-verbal de contravenție a fost respinsă, fără o nouă administrare de probe, de instanța de recurs pe baza unor probe în

temeiul cărora prima instanță a admis aceeași cerere. Invocă art. 6 § 1 din Convenție, ale cărui părți relevante sunt redactate după cum urmează:

„Orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil [...] de către o instanță [...] care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală împotriva sa [...].”

A. Argumentele părților

22. Guvernul estimează, mai întâi, că art. 6 § 1 din Convenție nu este aplicabil în speță în latura penală. Referindu-se la hotărârea *S.C. IMH SUCEAVA S.R.L. împotriva României* (nr. 24935/04, 29 octombrie 2013), afirmă următoarele:

- dispozițiile art. 19 din OUG nr. 190/2000 (supra pct. 16) nu au un caracter general, ci se adresează unui grup determinat, respectiv al persoanelor autorizate să vândă metale prețioase și pietre prețioase;

- dispozițiile citate anterior nu au o finalitate represivă și urmăresc scopul protejării consumatorilor împotriva vânzării de produse neverificate;

- amenda aplicată societății reclamante era de valoare redusă, nu prezenta un caracter grav pentru o societate comercială și nu putea fi înlocuită printr-o pedeapsă privativă de libertate în caz de neplată;

- valoarea bunurilor confiscate nu era ridicată;

- confiscarea bijuteriilor aflate în litigiu avea totodată și un scop preventiv.

23. Guvernul consideră că, în aceste condiții, principiile enunțate în cauza *Găitănanu împotriva României* (nr. 26082/05, 26 iunie 2012), privind o acuzație în materie penală, nu sunt aplicabile în speța de față. În opinia sa, prezenta cauză se apropie mai degrabă de un litigiu privind drepturi și obligații cu caracter civil.

24. În această privință, Guvernul arată că art. 305 C. proc. civ., în vigoare în perioada respectivă, conform căruia în instanța de recurs se puteau depune numai înscrisuri (supra, pct. 19), era aplicabil în prezenta cauză – ceea ce, în opinia sa, nu era cazul în cauza *Găitănanu* citată anterior, având în vedere contextul penal ce caracteriza speța citată. Adaugă că instanța de recurs avea posibilitatea de a modifica hotărârea atacată pe baza acestor noi înscrisuri și totodată a mijloacelor de probă deja administrate de prima instanță.

25. În plus, Guvernul susține că, în speță, Tribunalul Timiș a apreciat credibilitatea diverselor mijloace de probă în cadrul circumstanțelor cauzei și și-a motivat în mod corespunzător decizia în această privință. Afirmă că aceasta a fost adoptată ca rezultat al unei proceduri contradictorii și precizează că, în cursul acesteia din urmă, societatea reclamantă, reprezentată de un avocat, a putut prezenta observațiile și mijloacele de probă considerate pertinente, precum și argumente în sprijinul tezei sale. În plus, impută societății reclamante că nu a explicat contradicția dintre mențiunile din procesul-verbal din 10 aprilie 2008 (supra, pct. 5) și declarația martorului D.R.M. din 15 iulie 2008 (supra pct. 9), de vreme ce avusese ocazia. Instanța a respectat, în consecință, principiile contradictorialității și egalității armelor. În sfârșit, în opinia Guvernului, nu reiese că instanța a tras concluzii arbitrare din faptele care i-au fost prezentate sau că a depășit limitele unei interpretări rezonabile a dispozițiilor legale aplicabile prezentei spețe.

26. Societatea reclamantă s-a mulțumit să-și prezinte pretențiile cu titlu de reparație echitabilă și nu a depus observații scrise privind admisibilitatea și temeinicia cauzei.

B. Motivarea Curții

27. Curtea trebuie să determine sub ce aspect este aplicabil art. 6 din Convenție în speță.

28. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, existența unei „acuzații în materie penală” trebuie evaluată pe baza a trei criterii, desemnate în mod curent sub numele de „criterii *Engel*” (*Engel și alții împotriva Țărilor de Jos*, 8 iunie 1976, seria A nr. 22), constând în încadrarea juridică a infracțiunii în dreptul intern, respectiv în natura însăși a infracțiunii și în gradul de severitate a sancțiunii aplicate persoanei în cauză. Criteriile al doilea și al treilea sunt alternative și nu neapărat cumulative. Pentru ca art. 6 să fie aplicabil este suficient ca infracțiunea în cauză să aibă caracter penal, prin natura sa, sau să fi expus pe persoana în cauză la o acțiune care, prin însăși natura și gravitatea sa, face parte în general din materia penală [*Ezeh și Connors împotriva Regatului Unit* (MC) nr. 39665/98 și 40086/98, pct. 86, CEDO 2003X]. Un obiectiv relativ mai mic nu poate elibera o infracțiune de caracterul ei penal intrinsec (*Öztürk împotriva Germaniei*, 21 februarie 1984, pct. 54, seria A nr. 73, și *Lutz împotriva*

Germaniei, 25 august 1987, pct. 55, seria A nr. 123). Acest lucru nu împiedică adoptarea unei abordări cumulative dacă analiza separată a fiecărui criteriu nu permite să se ajungă la o concluzie clară cu privire la existența unei acuzații în materie penală [*Jussila împotriva Finlandei* (MC), nr. 73053/01, pct. 30 și 31, CEDO 2006XIII].

29. În speță, Curtea observă că autoritățile au aplicat societății reclamante o amendă contravențională, conform dreptului intern, și că au procedat la confiscarea mai multor bijuterii. Încadrarea amenzii în dreptul intern nu este însă decisivă în scopul aplicabilității art. 6 din Convenție, indicațiile furnizate de dreptul intern neavând decât o valoare relativă (*Öztürk*, citată anterior, pct. 52). Cât privește natura infracțiunii, dispozițiile a căror încălcare i-a fost imputată reclamantei urmăreau să asigure protecția consumatorilor (a se vedea, în același sens, *S.C. IMH Suceava S.R.L.*, citată anterior, pct. 51). Aceste dispoziții nu aveau un caracter general și nu se adresau decât unui grup definit de persoane [a se vedea, de asemenea, *Inocențion împotriva Portugaliei* (dec.), nr. 43862/98, 11 ianuarie 2001], și anume, în speță, vânzătorii de bijuterii din materiale prețioase sau cu pietre prețioase încastrate. De altfel, trebuie să se constate rolul important pentru protejarea consumatorilor avut de ANPC în punerea în executare a legislației în acest domeniu. Cât privește natura și severitatea sancțiunii „ce poate fi impusă” reclamantei (*Ezeh și Connors*, citată anterior, pct. 120), se impune constatarea că amenda respectivă nu putea fi înlocuită cu o pedeapsă privativă de libertate în caz de neplată (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Nicoleta Gheorghe împotriva României*, nr. 23470/05, pct. 26, 3 aprilie 2012; a se vedea, de asemenea, *a contrario*, *Anghel împotriva României*, nr. 28183/03, pct. 52, 4 octombrie 2007). În ceea ce privește amenda aplicată efectiv societății reclamante, în sumă de 3 000 RON (aproximativ 800 EUR), trebuie notat nu numai că aceasta reprezintă minimul prevăzut de dreptul intern, ci și că nu a fost foarte ridicată pentru o societate comercială (a se vedea, în același sens, *S.C. IMH Suceava SRL*, citată anterior, pct. 51).

Ansamblul de elemente expuse mai sus conduc Curtea spre concluzia că, în măsura în care privește amenda contravențională, procedura în cauză nu se referă la o „acuzație în materie penală”.

30. Având în vedere cele de mai sus, Curtea relevă, în plus, că măsura confiscării bunurilor în litigiu nu era legată de o „infracțiune penală” fondată pe dispoziții juridice generale [a se vedea, *a contrario*, *Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei* (dec.), nr. 75909/01, 30 august 2007, și *Varvara împotriva Italiei*, nr. 17475/09, pct. 59, 29 octombrie 2013]. Pe de altă parte, considerațiile cu privire la amenda contravențională sunt în mod egal valabile și pentru confiscare: dispozițiile care reglementează această măsură nu au un caracter general, neadresându-se decât unui grup definit de persoane, și anume, în speță, vânzătorii de bijuterii din materiale prețioase sau cu pietre prețioase încastrate (supra, pct. 16); în plus, numai bunurile „nelegale” au fost confiscate, ceea ce confirmă că scopul măsurii era mai degrabă de a proteja consumatorii și nu unul de sancționare (a se vedea, *a contrario*, *Sud Fondi SRL*, hotărâre citată anterior); în sfârșit, valoarea bunurilor confiscate, chiar dacă se ține cont de valoarea de piață comunicată de societatea reclamantă (supra, pct. 7 *in fine*), nu pare prea ridicată. În aceste condiții, Curtea a concluzionat că, în ceea ce privește confiscarea, procedura în cauză nu se aplica nici unei „acuzații în materie penală.” În consecință, al doilea și al treilea paragraf al art. 6 din Convenție, privind drepturile persoanelor puse sub acuzare, nu pot fi invocate în acest context.

31. Rămâne de stabilit dacă procedura aplicată societății reclamante avea ca obiect „drepturi și obligații cu caracter civil”, conform primului paragraf al art. 6. Curtea observă pe acest subiect că procedura în litigiu a afectat dreptul de proprietate al societății reclamante, care, având în vedere jurisprudența Curții, este un drept civil (*Silickienė împotriva Lituaniei*, nr. 20496/02, pct. 46, 10 aprilie 2012. Prin urmare, art. 6 § 1 din Convenție este aplicabil în latura sa civilă.

32. Referitor la fondul capătului de cerere, Curtea observă că societatea reclamantă se plânge că cererea sa a fost respinsă de instanța de recurs pe baza unor probe care au determinat judecătoria să admită această cerere, și aceasta, după spusele reclamantei, fără o nouă administrare de probe.

33. Curtea reamintește că singura sa sarcină, conform art. 19 din Convenție, este de a asigura respectarea angajamentelor care decurg din Convenție pentru părțile contractante. În special, nu este de competența sa să se pronunțe cu privire la erorile de fapt sau de drept prezumtiv comise de o instanță internă ori să înlocuiască aprecierea instanțelor naționale cu propria apreciere, cu excepția cazului în care aceste erori ar fi putut încălca drepturile și libertățile protejate de Convenție. Dacă art. 6 din Convenție garantează dreptul la un proces echitabil, acesta nu reglementează totuși admisibilitatea probelor ca atare, materie reglementată de dreptul intern [*Teixeira de Castro împotriva Portugaliei*, 9 iunie 1998, pct. 34, *Culegere de hotărâri și decizii* 1998-IV, și *Jalloh împotriva Germaniei* (MC), nr. 54810/00, pct. 94, CEDO 2006-IX].

34. Pe de altă parte, deși art. 6 § 1 din Convenție nu reglementează admisibilitatea și forța probatorie a mijloacelor de probă, a argumentelor și a probelor propuse de către părți, acesta impune instanțelor obligația de a efectua examinarea efectivă a acestora, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora (*Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos*, 19 aprilie 1994, pct. 59, seria A nr. 288). Deși art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze deciziile, această obligație nu poate fi înțeleasă ca impunând un răspuns detaliat la fiecare argument [*Garcia Ruiz împotriva Spaniei* (MC),

nr. 30544/96, pct. 26, CEDO 1999-IJ].

35. În definitiv, Curtea trebuie să se asigure că procedura, în ansamblu, inclusiv modul în care au fost tratate probele, a îmbrăcat un caracter echitabil în înțelesul art. 6 § 1 din Convenție. Totuși trebuie amintit faptul că imperativele inerente conceptului de „proces echitabil” nu sunt în mod obligatoriu aceleași în litigiile privind drepturile și obligațiile cu caracter civil și în cauzele privind acuzații în materie penală. Dovadă este absența, în cazul primilor, a unor clauze detaliate asemănătoare celor stabilite la paragrafele 2 și 3 ale art. 6 din Convenție. Prin urmare, deși aceste dispoziții au o anumită relevanță în afara limitelor înguste ale dreptului penal, statele contractante se bucură de o marjă de apreciere mai largă în materia contenciosului civil decât în materia urmăririi penale (a se vedea, de exemplu, *Dombo Beheer B.V. împotriva Țărilor de Jos*, 27 octombrie 1993, pct. 32-22, seria A nr. 274, și *Jokela împotriva Finlandei*, nr. 28856/95, pct. 68, CEDO 2002IV).

36. În speță, Curtea precizează că instanțele interne care au examinat contestația formulată de societatea reclamantă împotriva procesului-verbal de contravenție din 5 mai 2008 erau instanțe care exercitau controlul de jurisdicție deplină și care puteau anula documentul respectiv dacă îl considerau nul sau nefondat (*Nicoleta Gheorghe*, citată anterior, pct. 34). În ceea ce privește hotărârea Tribunalului Timiș, Curtea nu identifică niciun indiciu privind caracterul inechitabil sau arbitrar. Faptul că această instanță, printr-o hotărâre motivată, a apreciat în urma analizei că motivele de nulitate prezentate de societatea reclamantă nu atrag după sine nulitatea procesului-verbal, cerută de reclamantă, nu este suficient pentru a pune la îndoială caracterul echitabil al procedurii în litigiu.

37. Prin urmare, cererea este în mod vădit nefondată și trebuie respinsă în temeiul art. 35 § 3 și art. 35 § 3 a) și 4 din Convenție.

Pentru aceste motive,
în unanimitate,
CURTEA:

Declară cererea inadmisibilă.

Redactată în limba franceză, apoi comunicată în scris, la 6 octombrie 2016.

Andrea Tamietti
Grefier adjunct

Paulo Pinto de Albuquerque
Președinte